

Det organiserte hat mot Erling Bjørnson dyrkes på 12. året

Vi har fått til offentliggjørelse følgende brev fra bondehøvding, tidl. stortingsmann Erling Bjørnson til Aulestad:

Kjære Peder Nesbø!

Du spørger meg i vårt blad om jeg er buden til avsløringen av en statue av far, i Molde til sommeren.

Nei, det er jeg ikke, og for å demonstrere det sjikanøse i å forbigå meg — som den eldste av fars gjenlevende barn, er en søster, samt en datter av meg, buden til denne ærefulle begivenhet.

Du sier det er ungdomsforeningene i fylket som har gjort opptaket til reisingen av denne bauta. Ungdommen som nettopp far hadde ment ville være de som nærmest skulle bringe hans livsgjering inn i fremtiden, inn til de kommende slekter i vårt folk. Eller er tvil mulig, har kanskje makthaverne, akkurat som i Russland, allerede evnet å trekke ungdommen med i hatet og forfølgelsens dårskap? A nei! Det er nok andre som har bedt til denne fest.

Jeg gjenkjenner ånden, jeg kjenner menneskene.

Når jeg på festens dag står foran min fars minne i Molde, vil jeg, håper jeg, finne de ord som bedre enn noe annet tolket hans appell til slekten og etterslekten:

Elsk din neste du kristne sjel,
trød ham ikke med jernskodd hel,
ligger han enn i støvet.
Alt som lever er underlagt
kjærlighetens gjenskapermakt,
bliver den bare prøvet.

Nok en tvangsforretning kjent ugyldig

Resultat nr. 2 av redegjørelsene i Folk og Land

Oslo Namsrett — dmf. Brøyer — har avsagt en kjennelse som har krav på stor interesse. Den gir nemlig en klar og velbegrunnet avgjørelse i spørsmålet om tiårs foreldelsesfristen i Foreldelseslovens pgf. 12, 3. ledd, dens utgangspunkt og virkninger. Namsrettens kjennelse er helt i tråd med hva o.r. sakfører Ole Schjerven i sin tid hevdet her i bladet, og saken er reist direkte på grunnlag av disse artikler, og med Schjerven som prosessfullmektig for gårdbruker Hans Jacob Haug, Nes på Romerike.

SAKENS FORHISTORIE.

Haug ble ved Nes herredsretts dom av 24. oktober 1946 idømt tvangsarbeid, samt bot og erstatning med tilsammen kr. 12.000,—. Av dette skyldte han kr. 4.639,— da Erstatningsdirektoratet i juli 1948 holdt utlegg i Haugs andeler i en rekke bygårder i Oslo.

Etter klage fra Haug i november 1956, trakk politimesteren i Romerike dette utlegg tilbake idet han var oppmerksom på at det led av visse formelle feil som kunne tenkes å lede til opphevelse. — Isteden holdt han påny den 10. november 1956 ny utleggsforretning i de samme eiendommer. Denne utleggsforretning påklaget så Haug til namsretten. Han hevdet at kravet var foreldet, idet det var gått mer enn ti år siden

for ikke foreldet da utlegget ble tatt.

RETTENS MENING.

Namsretten gå klageren, Hans Haug, medhold, og opphevet den avholdte utleggsforretning. I dømsprmissene heter det bl. a.:

Utgangspunktet for foreldelsesfristen er i følge foreldelseslovens § 12, 3. ledd «den dag, da fordringen ifølge dommen, kjennelsen eller forliket forfaller eller kan bringes til å forfalle ved oppsigelse fra fordringshaveren».

I motivene til foreldelsesloven (Ot.prp. nr. 5 for 1895 side 47) er det forutsatt at fristen skal begynne å løpe fra domsavsigelsen. Dette læres også av Hambro: Om For-

ældelse av Fordringer etter norsk Ret, side 82, og C. Stub Holmboe: Foreldelse av fordringer, side 103.

Namsretten bygger sin avgjørelse på denne oppfatning. Det kan av motivene ikke sees å ha vært lovgivernes mening at utgangspunktet for foreldelsesfristen skal være den dag dommen ble endelig. Retten kan heller ikke være enig med saksøkeren i at lovbestemmelsens ordlyd må tolkes på denne måten. Tvertom er det vanlig ved inndrivelse av pengedommer at fullbyrdelsen kan påbegynnes i form av avsetningsforretning lenge før ankefristen er utløpet.

Det hadde i nærværende sak ikke vært noe til hinder for at saksøkte hadde dekket sitt erstatningsansvar når som helst etter domsavsigelsen. Ingen ville av den grunn hevde at han gjorde opp en uforfalt fordring. Den oppfyllelsesfrist loven innrømmer ham er gitt for at han skal få tid til å områ seg, og kan ikke antas å utskyte forfallstiden, pfr. Holmboes l. c.

I en dom inntatt som nr. 263 i Domme og Kjendelser ved Kristiania Byret, femte samling, er utgangspunktet for foreldelsen regnet fra dommens forkynnelse for saksøkte. Det blir for utfallet av nærværende tvist likegyldig om man regner fristens løp fra forkynnelsen eller som namsretten her har gjort, bygger på dommens avsigelse.

Etter det som er anført, vil utleggsforretningen bli å oppheve. På grunn av den tvil av-

dommen ble avsagt den 24. oktober 1946.

Staten hevdet at foreldelsesfristen først begynner sitt løp den dag dommen er rettskraftig, i dette tilfelle den 25. novbr. 1946. Kravet var der-

Absolutt: Tysklandsfangene BØR HA ERSTATNING!

Brev til Folk og Land fra Karl Holter

Spørsmålet om tysklandsfangenes krav på erstatning har igjen vært luftet ganske lett i dagspressen. Deres ledere har gitt uttrykk for misnøye med sakenes stilling.

Jeg forstår dem.

De har absolutt et reelt krav på erstatning for tort og svie. Jeg tenker da i første rekke på bankrøvere og brusprenkere og andre sabotører som med velsignelse av selve landets høyesterettsjustitiarius i nattens mulm og mørke eller kanskje midt på lyse dagen øvet sine tapre bedrifter, med fare for å bli grenet in

Jeg hørte selv den talen. — Det var kloke ord.

Slik kunne konge og regjering tale så lenge de som fri menn hadde omsorg for Norges beste.

Men i England traff de Churchill og han hadde en annen oppfatning. Om han ikke straks møtte dem med et ærlig og likefram: (reverenter talt) «Jeg driter i Norges beste!» Så behøver et menneske med den svakeste psykologiske sans bare å kaste et blikk på hans britiske bulldogfjes for å vite at han mente det i sitt hjerte. **Right**

Skal det lykkes oss å få Boehms bok på norsk?

P. Thjøme og Erling Ueland arbeider med saken. DIN assistanse nødvendig

De har kanskje kjenskap til at generaladmiral a.d. Hermann Boehm på det tyske Klosterhaus Verlag har utgitt en bok som heter «Norwegen zwischen England und Deutschland». Boken har vært anmeldt i følgende norske aviser: «Morgenbladet», «Dagbladet» og «Folk og Land», i sistnevnte 26. januar d.å.

Denne boka er av langt større interesse for nordmenn enn for tyskere, det vil derfor være av meget stor betydning å få den oversatt og utgitt også her i Norge slik at den kan bli kjent i langt større utstrekning enn den tyske originalutgave gir anledning til, særlig da den ikke er å få i norsk bokhandel, såvidt vites er det bare en bokhandel i Oslo som har den.

Forfatteren er en høyt kultivert personlighet som i en uklanderlig språkform, nøkternt, saklig og absolutt pålitelig forteller om forholdene og den politiske situasjon her i landet i årene 1940—43 da han var tysk marine-overbefalshaver i Norge. Det fremgår dessuten av boken at han også er en oppriktig Norgesvenn.

Forfatterens omtale av konstallasjonen Wehrmacht — NS — Sikkerhetspolitiet og Reichkommissar er av særlig stor interesse. Motsetningsforholdet mellom NS og Reichkommissar er godt belyst.

Boken er i det hele tatt

ge det økonomiske grunnlag som er nødvendig. Det må ganske store beløp til for å klare den rent foreløbige finansering, vi skal bare nevne oversettelseshonorar, forlagsavgift, trykningsutgifter m.v.

Man tar sikte på et opplag av 2000 eksemplarer som bør kunne påregnes å bli på det nærmeste utsøgt, bokens pris kan da beregnes å bli ca. kr. 16,00, pent innbundet og forøvrig like tiltalende utstyrt som den tyske originalutgave.

Det er viktig for oss å kunne registrere om boken virkelig er ønsket av en litt større lesekrete. Nærværende opprop mener vi kan gi et godt bilde i så måte dersom det interesserte publikum vil sende inn forhåndsbestillinger. Hvis vi i løpet av 3—4 uker kan få et relativt stort antall sådanne vil planen med å utgi en norsk utgave sikkert bli realisert. Vi er forvisset om at det er svært mange — og da særlig dem som er berørt av «oppgjøret» — som gjerne ønsker å bli kjent med hva admiral Boehm på sin overbevisende måte har å fortelle om okkupasjonstiden i Norge.

Vær oss behjelpelig med å få denne boken utgitt. Send Deres bestilling straks, be også Deres bekjente om å bestille den. Det er heller ikke tale om noen forskuddsbetaling, vi ber ikke om det, i hvert fall ikke før utgivelsen kontraktmessig er helt i orden.

Jeg gjenkjenner ånden, jeg kjenner menneskene.

Når jeg står foran min fars minne i Molde, vil jeg, håper jeg, finne de ord som bedre enn noe annet tolket hans appell til slekten og etterslekten:

**Elsk din neste du kristne sjel,
tråd ham ikke med jernskodd hel,
ligger han enn i støvet.
Alt som lever er underlagt
kjærlighetens gjenskerpermak,
bliver den bare prøvet.**

Aulestad 30 mars 1957

Erling Bjørnson

EN LEVNING FRA inkvisisjonens tid

Advokat Hjorts vurdering av Solems teknikk

«Eksempelvis nevnes at Solems egen avhøring av Quisling, som riktignokk var en vrien og uklar part, ikke på noen måte kan sies å være forbilledlig, teknisk sett. På mange måter virker den temmelig improvisert. Endelig kan det også minnes om at våre dommere i stor utstrek-

ning rekrutteres fra administrasjonen, som ikke har gitt dem noen øvelse i avhøringens teknikk. Jeg tror i det hele tatt — som foran nevnt — at vår dommeraktivitet på dette område er en historisk levning fra inkvisisjonsprosens dager». (Fra Adv. Hjorts Prosedyreteknikk side 107).

Nå får vi vite det

Det er bare 140 dager siden at kampen for freden — under Egypt-krisen — førte oss til kanten av en 3. verdenskrig

President Eisenhower stod for fjerde gang i løpet av sin presidentperiode «på randen av krig» da han sist høst i en advarsel til sovjet-regjeringen sa at amerikanske styrker ville hindre Sovjet i å sende frivillige til Egypt, heter det i en biografi av utenriksminister John Foster Dulles som først i denne uke ble offentliggjort i Washington.

Biografien, som er skrevet av en medarbeider i det amerikanske nyhetsmagasinet Ti-

me, John Robinson Beal, minner om at Dulles lå på sykehus, da sovjet-regjeringen truet med å sende frivillige til Egypt etter det fransk-britiske overfall. Eisenhowers reaksjon var i overensstemmelse med Dulles oppfatning om at man best kan stanse en fiende «på randen av krig» Eisenhower gjorde det klart overfor sovjet-lederne at USA ville bruke makt for å hindre sovjetregjeringen i å sette sin trusel ut i livet.

Forfatteren hevder at Dul-

dere har gitt uttrykk for misnøye med sakenes stilling.

Jeg forstår dem.

De har absolutt et reelt krav på erstatning for tort og svie. Jeg tenker da i første rekke på bankrøvere og brusprenge og andre sabotører som med velsignelse av selve landets høyesterettsjustitiarius i nattens mulm og mørke eller kanskje midt på lyse dagen øvet sine tapre bedrifter, med fare for å bli grepet in flagranti og puttet i kasjotten. De viste hva de våget. De viste — eller burde vite — at de handlet stikk i strid med folkeretten og at okkupasjonsmakten hadde rett til å ta de strengeste forholdsregler.

De viste — eller burde vite — at de handlet stikk i strid med landets interesser slik det ble holdt fram av regjeringen gjennom kongens siste formaning til det norske folk, før flukten til de britiske øyer.

— «Øv ikke sabotasje — for ikke å gi fienden høve til terror».

les anså USA.s beslutning om å bryte med Storbritannia og Frankrike i deres politikk om Suez-spørsmålet som den viktigste politiske beslutning som amerikanerne har tatt siden krigen.

Beal hevder at Dulles plutselige tilbaketrekning av det amerikanske tilbud om å hjelpe Egypt med å finansiere Assuam-damen var et vel overveid sjakktrekk i den kalde krig.

menn hadde omsorg for Norges beste.

Men i England traff de Churchill og han hadde en annen oppfatning. Om han ikke straks møtte dem med et ærlig og likeframt (reverenter talt) «Jeg triter i Norges beste!» Så behøver et menneske med den svakeste psykologiske sans bare å kaste et blikk på hans britiske bulldogfjes for å vite at han mente det i sitt hjerte. **Right or wrong my country** eller som en aldrende lord så treffende uttalte i overhuset da enkelte av hans medlorder gren litt på nesen ved tanken på en allianse med Stalin: «Jeg ville alliere meg med fanden selv for å få has på Hitler!»

Sir Winston fikk nok snart overbevist den ærede norske regjering om at det var i Norges egen interesse å spise mest mulig kirsebær med de store og sette flest mulig lus i skinnpelsen for tyskerne.

Ergo bør der saboteres. Og der ble sabotert.

Virkelysten ungdom grep parolen med begeistring.

Det var spenning og eventyr og av og til slett ikke så dårlig utbytte for heltene. Bare her på Modum knep de femti tusen kroner fra en bonde og sikkert det mangedobbelte fra sparebanken på Vikersund hvor banksjefen såvidt unngikk å bli puttet inn i panserhvelvet og krepere av mangel på luft. Når slike karer før eller senere blir hektet og sendt til fangeleirene bør de få erstatning. Jeg mener det. Jeg mener også at de mange bra folk som i tro på at de handlet til fedrelandets beste gjorde gjerninger som innbrakte dem årelange fengselsopphold bør få erstatning.

Men — de bør få dem av sine oppdragsgivere.

Når en helt kaldt og lidenskapsløst tenker over tingen er det soleklart at det i første rekke er Paal Berg og Winston Churchill de bør henvende seg til.

Karl Holter.

i landet i årene 1940—43 da han var tysk marine-overbefalshaver i Norge. Det fremgår dessuten av boken at han også er en oppriktig Norgesvenn.

Forfatterens omtale av konstellasjonen Wehrmacht — NS — Sikkerhetspolitiet og Reichkommissar er av særlig stor interesse. Motsetningsforholdet mellom NS og Reichkommissar er godt belyst.

Boken er i det hele tatt uhyre interessant og meget leseverdige, det vil bent frem være sørgelig om den ikke skulle bli å få på norsk.

Med den oppfatning man for tiden her i landet har av begrepet trykkefrihet er det meget usikkert om det er noe norsk forlag som vil eller, kanskje riktigere tør utgi den, de henvendelser som hittil er gjort har i hvert fall ikke ført til noe positivt resultat. Det er overveiende sannsynlig at det ikke lar seg gjøre å få boken utgitt på vanlig vis og da har man ikke noe annet å stille opp enn å prøve det private initiativ. Det finnes heldigvis noen som er villige til å påta seg bryet og forhåpentlig også greie å tilveiebrin-

— som gjerne ønsker å bli kjent med hva admiral Boehm på sin overbevisende måte har å fortelle om okkupasjonstiden i Norge.

Vær oss behjelpelig med å få denne boken utgitt. Send Deres bestilling straks, be også Deres bekjente om å bestille den. Det er heller ikke tale om noen forskuddsbetaling, vi ber ikke om det, i hvert fall ikke før utgivelsen kontraktmessig er helt i orden.

Forhåndsbestillingene kan sendes til undertegnede (P.T.) som senere, når boken foreligger, vil fordele disse til bokhandlere og andre som vil påta seg å formidle salget.

Ved bestilling av minst 10 eksemplarer vil enhver kunne regne med å få vanlig forhandlerrabatt.

Skulle noen av dem som leser nærværende orientering ville påta seg salg av boken tør vi høfligst be om å bli underrettet herom.

P. THJØMØE
Postboks 122
Stavanger

ERLING UELAND
o.r.sakfører
Stavanger

Bestillingsseddel

Undertegnede forhåndsbestiller herved .....

eksemplarer av Boehms bok på norsk.

Jeg bestiller ..... eksemplarer for videresalg mot

vanlig rabatt.

..... den | 1957

En mann burde aldri skamme seg over at han har tatt feil, det betyr bare for å si det med andre ord, at han er klokere i dag enn han var i går.

(Alexander Pope).

Hvem er

Fernando Castiella? Du finner svaret på side 4.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Jovisst nytter det!

Det er ikke mange månedene siden vi under tittelen «Betal ikke av vanvare!» — gjorde oppmerksom på at en rekke tvangsforretninger mot NS-folk kunne tenkes å være ulovlige. Likeså kunne kravet mot en del av dem være forældet.

Artiklene ble mottatt med stor interesse. Men vi tror å kunne si at enkelte ikke tok dem alvorlig nok. Man regnet med at «det nytter ikke» å prosedere mot staten. Jus, eller ikke, - staten vil få medhold likevel. Det er ingen grunn til å ofre enda flere penger på en prosess.

Men nå har det vist seg at det nytter. To av dem som hadde kampmotet i behold har fått sine saker på dømt — begge med et fullt ut tilfreds-

stillende resultat. Den ene er bonde Ivar Vik i Kvam i Gudbrandsdalen. Dommen i hans sak refererte vi i forrige nr. av Folk og Land. Den andre er bonde Hans Haug, Nes i Romerike. En kort redegjørelse for dommen i Haug-saken, se 1. side.

Begge fikk medhold!

Domstolene har slått fast at de betraktninger som fremkom i Folk og Land var juridisk holdbare.

Vi har omtalt nevnte to domsresultater for å understreke at det nytter. Nå er det ingen grunn til å la tingene skure lenger. Alle som fremdeles har noe uoppgjort med staten i forbindelse med «landssvikoppgjøret» bør finne fram aktene, studere de to dommene, og undersøke om noe kan gjøres.

Bulganins brev til Norge

Vi skal ikke være med å legge stein til byrden for vår regjering.

La oss nå først se hva svaret blir.

Vi ber dog om at dette svar må bli holdt i ganske anderledes moderate former enn de delvis arrogante kommentarer og råd enkelte av våre ho-

vedstadsaviser har gitt. — Vi kan ikke se noen grunn til å irritere en stor og mektig nabo med iltre bjeff. Hva skulde vi kunne oppnå med det?

Statsminister Gerhardsens ord på redaktørforeningens tidligere omtalte årsmøte om våre pressemenns ansvar har tydeligvis faldt på steingrunn.

Terminliste

- 27. mai: Sykepleiekongress i Rom, med 3 000 deltagere, derav 56 fra Norge.
- 6. august: Det 17. nordiske skolemøte åpner i Helsingfors.
- 8. august: Internasjonalt «Statistikernote» i Stockholm. Fra Norge vil bli sendt: Petter Bjerve, Ragnar Frisch, Gunnar Jahn og Julie Backer.

KJEMP DAGLIG MOT KOMMUNISMEN!
Les Kravchenkos bok «Jeg valgte friheten.»
N. Solheim

Det verste ved krigen er at den gjør oss lik de folk vi bekjemper. Aldous Huxley.

- Den internasjonale luftfartsorga-

- Sveriges populære lilleprins,

ORD SOM BLIR

En av de virkelig store i barmhjertighetens tjeneste, Florence Nightingale, sa en gang disse ord: «Intet er mer avmektig enn de evige foredrag og ord, som går inn det ene øre og ut det andre. Det eneste ord som blir, er det ord som følges av gjerning.»

Denne lysengel fra Krimkrigens dager sa nok mange gode varmende ord. Likevel er det ikke disse som har satt de dypeste spor etter henne. Det er barmhjertigheten og offersinnet vi minnes.

Nå må vi på ingen måte gli inn i den oppfatning at de gode ord er verdiløse. Enhver har sikkert opplevd hvilken virkning den gode tale kunne ha. Likevel taler søster Florence sanne ord når hun sier at de ord som virkelig skal være blivende i mennesket og ha varig virkning, de må følges av gjerning.

Bibelen gjør dette klart for oss. «La oss ikke elske med ord og tunge, men i gjerning og sannhet,» sier kjærlighetens apostel. — Mange kan ha elskelige ord på tungen. Men de prenter seg ikke inn i noe sinn fordi gjerningen uteblir.

Et gammel ordtak er her til å få forstand av. Det lyder: «Menneskene tror deres øyne mer enn deres ører.» Skal vi regnes som kristne må vi aldri nøye oss med de gode ord, men gripe inn med handling hvor nød møter oss i vår daglige gjerning.

Norge fikk ingen britisk garanti-note

Men tidligere utenriksminister Koth opplyser til «Politiken», at det kom muntlige henvendelser fra London høsten 1939

Selv våre historikere — de som inngående har beskjeftiget seg med aktstykkene fra den siste krig, påstår ikke å ha vært vitende om at den britiske regjering en uke før krigsutbruddet i 1939 tilbød Norge en såkaldt garanti. Det er derfor kommet som en overraskelse at det i et nytt bind som nå foreligger av den offisielle britiske krigshistorie, er gitt en slik opplysning.

Den daværende utenriksminister, lord Halifax, hadde i august 1939 oppnådd statssjefens tilslutning til å stille en slik garanti, dog slik at bare flåten i tilfelle skulle være forpliktet til å gå til aksjon. Det var ikke mulig å sende flyvere over så store avstander. Videre opplyses det at en note med et slikt for Koht av den franske ambassadør i Norge. Noen note kjente derimot Koht ingenting til.

DANMARKS STILLING

I det engelske historieverk (altså i det nye bind) opplyses at da krigskabinetet bemyndiget lord Halifax til å tilby Norge en garanti, bestemtes uttrykkelig at der ikke skulle rettes en tilsvarende henvendelse til Sverige.

Det er i denne sammenheng naturlig å tilføye at det heller ikke ble overveiet å tilby Danmark dekning mot et tysk angrep. Det skyldtes ikke at Danmark et halvt år tidligere hadde underkrevet en ikke-angrepspakt med Tyskland. Om denne skal Churchill ha uttalt få måneder senere: «Jeg tviler ikke på at tysker-

Laurits Grønland død

Tidligere stortingsmann Laurits Grønland, Skoger, er død, 69 år gammel. Han var stortingsrepresentant, valgt av Arbeiderpartiet, fra 1937—1940 og fra 1945 til 1949. På det nye storting etter valget i 1945 var Grønland formann i protokollkomiteen og i denne egenskap bar han en stor tyngde av det konstitusjonelle granskingsarbeide i forbindelse med Regjeringens London-tid. Grønland var fra Nes i Hallingdal, hvor han begynte som gjetergutt. Senere drev han skogs- og gårdsarbeide og tok deretter eksamen fra underoffisersskolen. Ble i 1911 knyttet til jernbaneetaten, hvor han først var ekstrabetjent, senere stasjonsbetjent, telegrafist og fra 1939 førstefullmektig ved Drammen stasjon. Årene 1923—1940 var han medlem av herredsstyre og formannskap i Skoger. Laurits Grønland var en stillfarende og grei mann med venner innen alle partier, også innen NS.

Automasjon

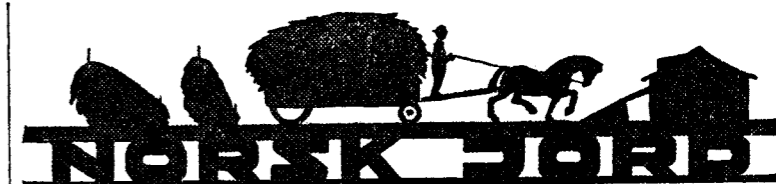
En svensk kronikør sier at resultatet av automasjon kan bli at den dyktigste halvdel av befolkningen må arbeide som sinnsvake for å tjene nok til å betale de skatter som trengs for å underholde den andre halvdel som ingenting har å gjøre.

En god eksamen beviser ikke annet enn at man ikke har hatt bruk for hjernen til private formål.

Palle Lauring.

Fru ALFA slapp med lovens minimumsstraff

Hun hadde hele folkeopinionen på sin side

Nytt eksempel på kvalifisert forbrytelse mot fedrelandet

Angrepene på norsk matjord, vår livberging særlig under krig, har etter 1945 vært meget ondartet, og fortsetter desverre. Vi skal dra fram et drastisk tilfelle. Det gjelder Østfold, hvor forholdene er alt annet enn hyggelige etter det som kom frem på et møte som ble arrangert på Tomb jordbruksskole her om dagen. Det var innledningsforedrag av fylkeslandbrukssjef Johan Lyche og bygningssjef Bjørn Askvik, Sarpsborg. Det ble opplyst at siden 1939 har Østfold mistet 2500 dekar dyrket jord pr. år i gjennomsnitt til boligbygging, industri og lignende formål.

Det årlige tap svarer til 25 vanlige gårdsbruk. Dette tapet av jord skjer i de beste jordbruksdistrikter fylket har. Fra 1939 til 1954 mistet Østfold 41 000 dekar jord nettopp i strøk der jorden er mest verdifull, og det er ingen ny-

100 kr.

har Folk og Land lovet å utbetale til den som innen 1. juni best kan redegjøre for hvor meget han loppes for av skatter og avgifter til det offentlige. — Hvem vil forsøke seg?

dyrkingsreserve her som kan erstatte den tapte jorden.

Det var enighet på møtet om at Østfold må få en regionalplan, hvor utviklingen av boligområder, industri, jordbruk, kommunikasjoner og sosialinstitusjoner, sees under ett. Østfold Landbruksselskap vil ta initiativet til et møte med alle fylkets ordførere for å få saken drøftet på bred basis over kommunegrensene.

Sehested vant

1. runde

Klagerettens president skal vike sete

Hoffjægermester Jørgen Sehested har for tiden ved Klageretten i København til behandling en begjæring om gjenopptagelse av den dom han fikk av Høyesterett i 1947. Han har hele tiden holdt på at dommen, som lød på 8 års fengsel, var uriktig, og at det likeledes var med urette at hans halve formue ble konfiskert.

Klageretten har ennå ikke truffet avgjørelse i spørsmålet om gjenopptagelse eller ikke. Det skulle først avgjøres om Klagerettens president, høyesterettsdommer E. Colov, kunne delta i saken. Sehested mente han var ugild, fordi Colov i 1947 var med og dømte ham.

Ved Klagerettens kjennelse den 19. mars fikk Sehested medhold: høyesterettsdommer Colov skal ikke delta i sakens behandling. Dermed anses det for gitt at også supleanten, høyesterettsdommer Frost, må vike sete, da også han var blant de impliserte i 1947.

KJEMP DAGLIG MOT KOMMUNISMEN!

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2000 deltagere, derav 56 fra Norge.

Les *Kravchenkos* bok «Jeg valgte friheten.»

N. Solheim

Det verste ved krigen er at den gjør oss lik de folk vi bekjemper. Aldous Huxley.

- Den internasjonale luftfartsorganisasjon IATA meddeler at billettprisene på de europeiske flyruter vil bli satt opp med inntil fem prosent fra 1. mai.

- Al kultur-nevnd har planer om å lage en film om arbeidslivet i Halingdal i eldre tid. Statens Film-sentrøl er interessert i å distribuere filmen.

Den verdenskjente evangelist, vekkellespresidenten Billy Graham, skal holde 17. mai-talen i Brooklyn i år. Festlighetene skal henlegges til søndag ettermiddag den 19. mai. Ruten for 17. mai-toget eller «paraden» som norsk-amerikanerne sier, blir den vanlige gjennom de vakre boligkvarterer i Syd-Brooklyn. Talertribunen skal reises på Leiv Eriksons Square hvor det er et stort parkfelt til rådighet for folkemassene, som ventes å bli langt større enn noen tidligere 17. mai-fest.

De halvkongelige

At det er mange innen Arbeiderpartiet som har vond samvittighet overfor sin avlagte radikalisme har vi fått forskjellige bevis på gjennom de siste årene. Men neppe noe er mer komisk enn AFU's forslag om valgkongedømme i Norge.

Hadde organisasjonen tatt opp spørsmålet om republikk kontra kongedømme, kunne vi tatt den alvorlig. Men så langt våger ikke dagens lyserøde ungdom å gå. Litt fugl og litt fisk er mottoet, altså er løsningen med valgkongedømme en útvei.

Vi mener slett ikke at dette forslaget har noen interesse i vår situasjon. Det har intet krav på å bli tatt høytidelig. Det eneste interessante ved det er at det viser hvor pussig den kan komme ut å kjøre, som søker en radikalisme som ikke lenger er levende.

Dagbladet.

Terministe

27. mai: Sykepleiekongress i Rom, 2000 deltagere, derav 56 fra Norge.

6. august: Det 17. nordiske skolemøte åpner i Helsingfors.

8. august: Internasjonalt «Statistikernote» i Stockholm. Fra Norge vil bli sendt: Petter Bjerve, Ragnar Frisch, Gunnar Jahn og Julie Backer.

— Sveriges populære lilleprins, Carl Gustav, får en sunn og god oppdragelse. Han går på folkeskole sammen med andre barn, og for ikke lenge siden debuterte han på skolelaget i ishockey.

— Hold deg fast: De kommunale arbeidere og funksjonærer i Oslo er gjennomsnittlig borte fra arbeid 20 dager i året hver. Dette forteller en statistikk for siste kvartal i 1956. Da var nemlig omkring 20 000 mennesker ansatt i kommunen, og de hadde et fravær i løpet av de tre månedene på omlag 100 000 dager, hvilket gir fem dagers fravær pr. snute. Regner man samme fravær gjennom hele året, blir det 20 dager pr. ansatt i kommunen. De 20 000 som er ansatt i kommunen, har en samlet lønn på 66 millioner kroner i kvartalet og av disse millionene er de 4 utbetalt i overtid. Omregnet til et helt år gir det en overtidsgodtgjørelse på 16 millioner kroner.

Dansen om gullfisken

Det vil bli lagt ut et nytt stastlån på 50 millioner kroner med innbetaling 15. april. Pålydende rente er 3 prosent og lånet skal innløses etter to år til en kurs på 101. Tegningsfristen for det forrige statslån på 50 millioner utløp for ikke mange dagene siden. Det ble sterkt overtegnet, hvilket best viser hvor lett-sindig folk omgås sine penger. Aldri har skatene vært større enn i dag. Aldri har gjeldsbyrdene vært større. Aldri har nervepresset vært hårdere, aldri har hjertelidelser og blodtrykk herjet verre enn nå, blant alle dem som i første rekke sliter med å få endene til å møtes.

Den daværende utenriksminister, lord Halifax, hadde i august 1939 oppnådd stats-sjefens tilslutning til å stille en slik garanti, dog slik at bare flåten i tilfelle skulle være forpliktet til å gå til aksjon. Det var ikke mulig å sende flyvere over så store avstander. Videre opplyses det at en note med et slikt garanti-tilbud ble sendt fra London, men at den aldri ble besvart fra Oslo. Det overraskende er at tilbudet ikke tidligere er omtalt. Ikke engang i Trygve Lie's bok «Leve eller dø», er det kommet med, selv om han meget utførlig redegjør for den norske regjeringens forhandlinger ved krigsutbruddet. Ikke så meget som en antydning kommer han med.

Dansk Politiken har drøftet dette punkt med flere norske historikere og diplomater. — Bladet har spurt dem om noten aldri nådde fram — eller om den ble lagt til side, eventuelt uten at den ble gjort kjent for regjeringens medlemmer.

Politikens korrespondent i Oslo har snakket bl. a. med tidligere utenriksminister Halvdan Koht, som imidlertid svarte at han ikke kjenner til at lord Halifax skulle ha sendt en note til Norge med tilbud om garantier, og at denne note ikke ble besvart.

Koht opplyste derimot at Norge i september 1939 fikk en muntlig henvendelse fra offisiell britisk side om at Storbritannia ville betrakte et angrep på Norge som et angrep på seg selv. I en senere henvendelse i desember fra lord Halifax til den norske London-ambassadør Erik Colban tilbød englenderne å sikre Norge dersom det medførte konsekvenser for landet at de britiske tropper marsjerte gjennom Norge til Finland. Denne henvendelse ble liksom den første besvart muntlig.

Det siste tilbud ble fremsatt

dele til Sverige.

Det er i denne sammenheng naturlig å tilføye at det heller ikke ble overveiet å tilby Danmark dekning mot et tysk angrep. Det skyldtes ikke at Danmark et halvt år tidligere hadde undertekret en ikke-angrepspakt med Tyskland. Om denne skal Churchill ha uttalt få måneder senere: «Jeg tviler ikke på at tyskerne vil oversvømme Danmark den dag det passer dem». Jo da, Churchill var her på hjemmebane, han kjente stormaktsmetodene, og sørget jo selv for at vestmaktene «oversvømmet» f. eks. Færøyane og Island. Ellers fremholdt han at Danmarks stilling var en ganske annen enn Norges og Sveriges, bl. a. på grunn av strategiske og taktiske forhold. Nettopp dette tema luftet han gjentagne ganger, således ved en frokost for skandinaviske journalister i London 2. februar 1940, og noen uker senere under en samtale med den danske ambassadør, grev Eduard Reventlow. I Reventlows memoarer forteller han at Churchill nettopp understreket at «med hensyn til muligheten af alliert hjelp stillet det sig anderledes for Norge og Sverige» enn med hensyn til Danmark, som Storbritannia ikke ville kunne hjelpe i tilfelle konflikt med Tyskland. (Våre lesere vil ikke ha vanskelig med å forstå hvorfor).

— Polyteknisk Forenings sølvmedalje er tildelt siviling. Georg M. Lie, Thamshavn, for avhandlingen «verdens svovelsituasjon». Medaljen blir gitt for fremragende teknisk-vitenskapelige og nasjonaløkonomiske arbeider som ligger innenfor rammen av foreningens interesseområde.

— Det neste stykket på Det Nye Teatret: «Dunungen» av Selma Lagerlöf.

Den voksende mistillit i verden skyldes hovedsaklig den omstendighet at menneskene får stadig flere muligheter til å lære hverandre å kjenne.

Noel Coward.

hatt bruk for hjernen til private formål.

Palle Lauring.

Fru ALFA slapp med lovens minimumsstraff

Hun hadde hele folkeopinionen på sin side — nå 13 år etter —

Dommen i fru Alfa Giubelli-saken er faldt, meldes fra Italia. Vi har ikke sett at den øvrige Oslo-presse har bragt referater overhodet, og skal derfor gjengi et kort utdrag. Hele Italia har som rimelig kan være fulgt prosessen med voldsom spenning, ja med mer interesse enn Montesi-saken, og folk puster nå lettet, idet fru Alfa slapp med lovens minimumsstraff for mord, fem år og tre måneder. Den mann hun hadde myrdet var den kommunistiske borgermester i den lille nord-italienske byen Crevacuore, en mann ved navn Aurelio Bussi.

Den 14. juli 1944 ble Alfas mor arrestert på gaten av tre hjemmefrontere, og de tok også med seg lille Alfa, hun var dengang 11 år. De ble ført til byens kirkegård. Her ble de konfrontert med Bussi, som flere ganger hadde gjort tilnærmelser til Alfas

Helseministeren i Sovjet-Samveldet, *Maria Kovrigina*, har i Nasjonalrådet i Det øverste Sovjet ivret for å få nasjonalforsamlingen med på en omfattende aksjon mot tuberkulosen i landet. Fru Kovrigina opplyste at dødeligheten som følge av tuberkulose er større i Sovjet-Samveldet enn i en rekke kapitalistiske land. I 1955 utgjorde dødeligheten ved tuberkulose 46,3 pr. 100,000, mens tallet for USA utgjorde 12,3, for Storbritannia 19,0 og for Frankrike 32,0 pr. 100 000 innbyggere. Helseministeren foreslo at det skal settes i gang en landskampanje med sikte på å utrydde tuberkulose som folkesykdom i løpet av 20—25 år.

Platonisk kjærlighet er en fornærmelse mot naturen.

Ellen Key.

skatter og avgifter til det offentlige. — Hvem vil forsøke seg?

mor, men var blitt avvist, en gang med en ørefik i vidners nærvær. Hun ble ført bort.

«Jeg hørte min mor rope på meg, og deretter et skudd, så flere skudd», forklarte Alfa under rettsaken.

Etter mordet ble Alfa anbragt hos noen slektninger. En dag gikk hun over til kirkegården og skrev på muren: «Husk, morder, at jeg vil drepe deg en dag».

Denne dagen kom for et år siden. Det banket en kveld på borgermester Bussis dør. Han kom ut og så den unge kvinne. Fru Alfa tømte magasinet i ham. Deretter gikk hun til politikammeret og sa rolig: «Jeg har akkurat skutt borgermesteren.»

Under rettssaken ble det oppklart at mordet på fru Alfas mor ikke var det eneste Bussi hadde gjort seg skyldig i. Ved en leilighet hadde han latt 80 innbyggere som ikke passet ham henrette i Crevacuore etter en improvisert standrett.

Under rettssaken strømmet det inn med sympatihilsener til signora Giubelli og tallrike krav om at hun måtte frikjennes. Retten forsøkte å få henne erklært utilregnelig. Men den gikk ikke! Selv sa hun: «Jeg er såmenn ikke gal, jeg har bare gjort min plikt.» Hun fikk da heller ikke dom for mord, men for forsettlig drap.

Etter 18 måneder kan hun etter loven benådes. Hadde dommerne kunnet følge folkeopinionen i Italia, ville hun straks ha vært satt på frifot.

tens president, høyesterettsdommer E. Colov, kunne delta i saken. Sehested mente han var ugild, fordi Colov i 1947 var med og dømte ham.

Ved Klagerettens kjennelse den 19. mars fikk Sehested medhold: høyesterettsdommer Colov skal ikke delta i sakens behandling. Dermed anses det for gitt at også supleanten, høyesterettsdommer Frost, må vike sæte, da også han var blant de impliserte i 1947.

Torgrim Dahl får støtte av kjent jurist

Torgrim Dahls betraktninger i «Folk og Land» nr. 12 for i år, forekommer meg å være avgjørende.

De som ble rammet av oppgjøret etter krigen har såvisst ingen grunn til å stemme på partikoryfeerne. Det ville være ensbetydende med å støtte opp under oppgjøret, som i likhet med de andre såkaldte rettsoppgjørene i Europa ble unnfanget og realisert av den internasjonale hjernetrust, som bakom Franklin D. Roosevelt trakk i trådene under verdenskrigen.

Det som trenges hos oss er, som Dahl sier, et nytt parti. Og det skulle være ledet av menn som med kraft og godvilje — støttet på etterkrigsårenes erfaringer — ville gå inn for et nytt forsøk på Nasjonal Samling.

Programmet måtte selvsagt være full revisjon av landssvikdommene, men dernest også omfatte de øvrige av Dahl nevnte oppgaver. Særlig ville det etter min mening være av betydning om vi etter hvert kunne komme klar av allianser med stormaktene eller av avtaler, som bant oss til deres intrigespill.

Skjebnen har hensatt oss på den skandinaviske halvøy. La oss leve og dø med folkene der.

Stavanger 30. mars 1957.

Argus

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Sorenskriver Ottar Huuse om Indiahjelpen

En av de underligste saker Stortinget i de senere år har behandlet er vel lovgivningsne til India-hjelpen. Det har i flere år vært bevilget 10 millioner kroner hver gang. Pengene er etter sigende til dels blitt brukt til å lære inderne å fiske. Såvidt jeg forstår, er det nærmest gått skitt med fisket, antagelig fordi norske fiskemetoder ikke passer i India. Til å begynne med var det slik glede blant stortingsmennene over å kunne få lov til å bevilge penger til denne hjelpen at det kom til rene sentimentale utbrudd i Stortinget. De hadde aldri i sitt liv vært så glade, sa de. Nå var det det at det ikke var av sine egne penger at de bevilget til dette underlige formål, men av statskassa, det vil si av andres penger, idet stortingsmennene såvidt jeg vet jo ikke betaler statsskatt av sin fortjeneste som stortings- sin fortjeneste som andre folk. I årenes løp er dog stortingsmennes følelser for India blitt mindre heftige, og det bør vi skattytere takke dem for. Ja, det er sant: Det er gått noen av pengene også til reiser for helsedirektør Evang med følge.

Såvidt jeg forstår er det en særnorsk oppfinnelse at vårt lille og fattige land med 3 millioner innbyggere skal hjelpe det store India med sine 400 mill. innbyggere med penger. Jeg har ikke sett eller hørt noe annet land har gjort likedan. Jeg må derfor spørre: Hvorledes i Herrens navn kunne Stortinget finne på noe slikt? Vi har ikke fått noen tilfredsstillende forklar-

Jakob Flittig

var som Folk og Land fortalte i forr. nr. 60 år 5. april. Han er født i Gjerpen, men kom i 1918 til Søndre Land, utdannet som elektriker.

ing på det. Jeg husker nokk at en prest drog omkring og holdt propaganda-foredrag for Indiahjelpen. Han sa at den hvite rase var forpliktet til å hjelpe India for å gjøre godt igjen det onde den hadde påført det indiske folk. — Dette er jo ikke sant. Presten er en skrånemaker. Den hvite rase som sådan har ikke gjort inderne noe ondt. Derimot har som bekjent englenderne utnyttet, plyndret og terrorisert inderne i flere hundre år. Men presten mente altså at vi nordmenn bør svi for dette. Englenderne har nokk ikke råd til å gjøre godt igjen noe av det onde de har gjort.

I disse dager har jeg sett i avisene at kommunistene har fått makten i Trovancora. Da Evang jo er kommunist og har vært på stedet, er det nærliggende å anta at India-hjelpen også har vært av åndelig art. Jeg overlater til dybdepsykologen prof. Langfeldt å finne ut hvorledes en slik abnorm idé som Indiahjelpen kunne få sådan enstemmig og begeistret motagelse blant folkets kårne og sette deres følelser i kok.

Farsund 28. mars 1957.

Ottar Huuse.

— Interessen for Oslo kommunes legater har økt sterkt i det siste, sier administrasjonsrådmann Halvor Paulsen til Arbeiderbladet. Etter renteforhøyelsen er det også blitt mer penger av det. Kommunen har nå 470 legater til et samlet beløp på ca. 40 millioner kroner. I 1955 ble det delt ut 1515 legatporsjoner med et beløp på 535 000 kroner.

— Camille Robert, komponisten til den berømte soldatsang «Madelon», er død, 85 år. — «Madelon» slo i den grad igjennom at den hva popularitet angikk konkurrerte med Marseillaisen. Den ble spilt av orkestre hele verden over — men komponisten var det få eller ingen som ofret en tanke.

— Gårdbruker Aslak Kvaalset på Brunkeberg ved Kviteseid i Te-

Forbundsmøte på Romerike sist i april

Vi trenger å komme på talefot med hverandre, — det er så sant som det er både sagt og skrevet.

Både at vi får flere kontakter med Storting og regjering, og med enkeltmennesker omkring i bygd og by. —

Det er behov for opplysning og atter opplysning. Dette skjer sjølsagt gjennom skrifter og bøker, aviser, taler og foredrag m.m.

Vi på Romerike er ikke særlig flinke til å arrangere møter som skulle tjene Forbundets store og gode sak. En kjenner jo Henrik Wergelands ord om oss her på bjerget: Mennesket er skapt av jord, men romerikingen av leire. — Men likevel. —

Disse linjer skrives for å gjøre flest mulig kjent med, at noen av Forbundets venner her på våre kanter vil arrangere et festmøte i herredshuset på Lillerommen i Nes sist i denne måned. Vi håper og tror på et godt møte og mange tilhørere!

Et solid program vil bli satt opp, og undertegnede har i den anledning skrevet til fru Olga Bjoner og Anders Hafskjold for om mulig å få deres assistanse ved festmøtet. Håper at det må lykkes!

Når Folk og Land får disse linjer allerede under forbedelsen av møtet, er det for å be om godt fram møte.

Avisen er vårt beste talerør, derfor dette til orientering.

Ullensaker 2. april 1957.

Arthur Lodding.

Hvor stor gjeld har De råd til å ha

Ekspertene regner ut hva en indeksfamilie kan tåle

Hvis De vil danne Dem et skjønn over hvor stor gjeld De har råd til å stifte, eller begynner å bli redd for at De har pådratt Dem for stor

Spis i OBL spisesalong

Hjemmelaget god mat

Niels Juels gt. 31, — Oslo — Telefon 441498

Hørte du

redaktør Finn Moe i utenrikskronikken mandag 18. mars 1957?

Han uttalte bl. a.: «FN reskerte å møte vepnet motstand av den russiske invasjon i Ungarn». Dette var farlig. Saken er vel den at som vanlig gidder ikke stormaktene å hjelpe de små nasjoner mens de fordøyer sitt rov. «FN hadde ikke maktmidlet til å møte en vepnet motstand», sa han. Men den norske legion spurte ikke om det var farlig og om den hadde maktmidler til å møte den fare som truer fra øst, den pest som vil herje vårt land. «De gikk syngende frem og ga hjemmene trøst, hadde korstogets glød alle mann». — Nå har de snart et minnesmerke i hver kommune over «norske» som falt på en eller annen merkelig måte under krigen, bl. a. en heimefronter som ble skutt i bakenden av en kamerat slik som tilfellet var et sted i Vestfold.

Hva så med den norske bataljon som falt under kampene mot russerne i 1945? Er det ikke snart på tide at disse får sitt monument? I motsatt fall må Arnulf Øverland holde kjeft, han som har foreslått å heise flagget «rent og rødt». — Legionærene var idealister, og mange — svært mange av

dem — var heller ikke medlemmer av NS.

Det hadde forøvrig ikke vært av veien om alle hadde vært det.

Var det urimelig om man sendte en henstilling om at deres navn ble innført i kappellboken i Nidarosdomen? Churchills verk?

Sør Trøndelag 27. mars 1957.

O. S.

Er det virkelig så smått med oss tidligere NS-folk at det ennå finnes enkelte innen våre rekker som er uvitende om at vi utgir Folk og Land? Slikt er i tilfelle flaut og anmassende. La oss snart mulig få navner og adresser på disse utenforstående, og de skal få tilsendt prøvepakke gratis. — Et aktivt vår- onnarbeide er nødvendig.

FOLK OG LAND.

FELLESREISER I 1957

Vi ønsker å gjenoppfriske kontakten med tidligere innskrevne medlemmer og med nye som akter å slutte seg til. —

I løpet av 1957 håper vi å kunne ordne med følgende fellesreiser:

1. Utfart til Lillehammer og Fåberg med besøk hos Erling Bjørnson og i De Sandvigske Samlinger m.m. Sannsynligvis 3 dager.
2. Utfart til Trysil — skogbygd nr. 1 i Norge. Elverum inngår i programmet. Planlagt til 3 dager.
3. Besøk i Lier, — Norges vakreste bygd. 2 dager. Overnatting i Drammen.
4. Värmlandsferd til Sunne, Rotneros vidunderpark, Selma Lagerlöfs Märbacka, samt Karlstad. 4 dager (en natt i Sunne og en natt i Karlstad).

Sambandstrykkeriet A.S

AKTIVA:
I kasse og bank kr. 10 789,97
Debitorer ..... » 553,60
Maskiner ..... » 17 000,00
Pantobligasjon » 5 000,00

Kr. 33 343,57

PASSIVA:
Aksjekapital .. kr. 33 000,00
Fonds ..... » 343,57

Kr. 33 343,57

Oslo, den 10/3 1957

STYRET

Gift ung mann

får plass fra 23/4 eller før. Leilighet 2 v. og kjøkken. Have. Like ved rutebil og bygrense. Traktordrevet. Anledning for hustru til timetarbeid. — Hovedproduksjon frukt.

HUGO MALMKVIST

Søndre Fjeld,
pr. Drammen, tlf. 26 28.

Ledig arbeide i Asker

Jeg ansetter tømmermenn til større arbeider, helst noen som også kan ta liten sagskur. Trenger også folk til sprengning, støpning, veiarbeide.

BLEHR, Slepden. Tlf. 53 86 76.

God lønn og alt fritt

Plass ledig for flink innjente. Trivelig sted i Lier. Skriv til red. Kringlebotn.

Til avisens lesere i Oslo

Vestkantbeboere kan lettest få kjøpt Folk og Land hos

ELIMA Tobakksforretning

i Ole Vigsgt. 12, inngang fra Industri-
trigt.

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 556129

Oslo

Kontor med telefon

søkes i Oslo.

Henv. Folk og Land.

UR

...sine 100 mm. innbyggere med penger. Jeg har ikke sett eller hørt noe annet land har gjort likedan. Jeg må derfor spørre: Hvorledes i Herrens navn kunne Stortinget finne på noe slikt? Vi har ikke fått noen tilfredsstillende forklar-

Jakob Flittig

var som Folk og Land fortalte i forr. nr. 60 år 5. april. Han er født i Gjerpen, men kom i 1918 til Søndre Land, utdannet som elektriker. Lys og kraft har han da også — som montør og installatør vært med å skaffe Landingene i alle disse år. Flittig er en flink fagmann og han er også en personlighet med et strålende humør, så det følger noe godt med ham.

At han er et hyggelig menneske i samvær, og en av Lands festligste bridgespillere betyr ikke noe utenbygds, men for oss som har hatt den glede å spille sammen med ham har det betydning noe — særlig i etterkrigsåra, da prøvelsene var mange og drøye. Til dem som ser noe galt i å spille bridge, kan opplyses, at Flittig er meget av en tenker og grubler og dypt religiøs. Han har ofret ikke så lite for å få utgitt religiøse skrifter som han mente ville være til gagn for vårt folk. For øvrig har han i stillhet hjulpet mange der han syntes hjelp trengtes. Vi takker for alt han har gitt oss og ønsker ham alt godt i de kommende år, med fred og lykke i hans vakre hjem sammen med familie og venner.

Medspillere.

Bølgene går høyt innen den franske opinion etter gjen- tagne meldinger om fangemishandlinger og de skandaløse retts- og fengselsforhold i Algeire. Kravene om at det øyeblikkelig må bli satt en stopper for de uholdbare og vanærende tilstander vokser i styrke. Bølgene er ikke blitt mindre etterat en av Frankrikes yngste og mest kjente brigadegeneraler, Paris de Bollardiére har nedlagt sin kommando i Algerie som protest mot de metoder hæren nå er nødt til å benytte.

General Paris de Bollardiére er en av Frankrikes frigjøringshelte og storoffiserer av Æreslegionen og hans demonstrasjon har gjort et meget dypt inntrykk. Demonstrasjonen bekrefter opplysningene blant annet i et offiserblad og i redaktør Servan-Schreibers artikler i ukeavisen L'Express om at mange av offiserene i Algerie lider moralske kvaler over å måtte utføre forskjellige oppgaver som er like nedverdige som forgjeves, er det blitt fremholdt. På den annen side slår general de Bollardiéres avgjørelse benene vekk under påstandene blant annet fra forsvarsminister Bourges-Mounaury om at disse opplysningene er hentet ut av luften. Forsvarsministeren har stevnet redaktør Servan-Schreiber for militærdomstolen i Paris som følge av disse og andre opplysninger i L'Express.

...bitt mer penger av det. Komman- nen har nå 470 legater til et samlet beløp på ca. 40 millioner kroner. I 1954 ble det delt ut 1515 legatporsjoner med et beløp på 535 000 kroner.

— Camille Robert, komponisten til den berømte soldatsang «Madelon», er død, 85 år. — «Madelon» slo i den grad igjennom at den hva popularitet angikk konkurrerte med Marseillaisen. Den ble spilt av orkestre hele verden over — men komponisten var det få eller ingen som ofret en tanke.

— Gårdbruker Aslak Kvaalset på Brunkeberg ved Kviteseid i Telemark har solgt sin harehundtispe «Tilla» for 5 000 kroner. Det er en av de høyeste priser som er betalt for noen harehund her i landet, om ikke den høyeste. Kjøper er bruks-eier H. S. Mathiesen, Eidsvoll. På kjøpet fulgte to hvalper under «Tilla», mens Kvaalset har en tredje tilbake.

— 5 000 tonn såkorn, hovedsaklig bygg og havre, ble i løpet av februar måned transportert til Ungarn gjennom Det internasjonale Røde Kors, som har mottatt det til sin Ungarn-innsamling fra den vesttyske stat, meddeleler FAO. Landet trenger foruten havre og bygg, også 5 000 tonn hvete, 50 000 tonn kunstgjødsel, 150 000 tonn fôr samt en del andre varer.

— President Urhu Kekkonen, 56 år gammel, har imponert sine landsmenn med å gå en villmarkskitur på 135 km på fire dager, sammen med de kjente skiløperne Paavo Lonkila og kaptein ved Kajana grensevakt, Eero Naapuri, og kommandanten for grensevakt-distriktet.

Ullensaker 2. april 1957.

Arthur Lodding.

Hvor stor gjeld har De råd til å ha

Ekspertene regner ut hva en indeksfamilie kan tåle

Hvis De vil danne Dem et skjønn over hvor stor gjeld De har råd til å stifte, eller begynner å bli redd for at De har pådratt Dem for stor gjeldsbyrde - kan De få hjelp til vurderingen ved å studere følgende regler, som er hentet fra Det Bestes septembernummer:

Skriv ned alle Deres nåværende eller påtenkte gjeldsposter og legg tallene sammen. Ta ikke med pantegjeld, driftslån til forretningen og regelmessige husholdningsposter som mjølkeregninger og lignende, men ta med avdrag på private lån, rater på avbetalingskontrakter, på bilen, på lån til vedlikehold av huset Deres osv. Ved hjelp av tre målestokker som er utarbeidet av økonomiske eksperter, kan De så undersøke om forholdet mellom gjeldsbyrde og inntekter er forsvarlig.

1. målestokk. Samlet gjeld bør ikke overstige 20 prosent av årsinntekten. En familie som tjener 964 kroner om måneden (svarer til den norske «indeksfamilie»s forbruk, som beløper seg til 11 563,50 kroner om året), bør ikke pådra seg større gjeld enn 2 300 kroner.

2. målestokk. Deres samlede gjeld bør ikke være større enn at 10 prosent av Deres inntekt kan dekke den i løpet av ett til to år. La oss ta en betalingsfrist på 18 måneder og «indeksfamilien» med 964 kroner om måneden som eksempel. Med 10 prosent av

Hør aldri på rykter, virkeligheten er alltid mye verre. Advokat Karl Johannessen, Oslo.

...å heise flagget «rent og rødt». — Legionærene var idealister, og mange — svært mange av

inntekten kan denne familien betale 1 735 kroner i avdrag på 18 måneder. Gjeldsgrensen kommer da til å ligge på mellom 1 700 og 1 800 kroner.

3. målestokk. De er på den sikre siden hvis Deres samlede gjeld ikke overstiger en tredjedel av årsinntekten etter fradrag av utgiftene til husholdningen, husleie, klær og skatter. Familien med 11 563,50 kroner om året bruker tilsammen 7 797,50 kroner til disse utgiftene. En tredjedel av restbeløpet blir da 1 255 kroner, og det er hva familien kan tillate seg av gjeld etter denne målestokken.

Etter disse tre målestokkene kan en gjeldsbyrde på mellom 1 200 og 2 300 kroner betraktes som overkommelig for familier i denne inntektsgruppen. Unge mennesker som trenger penger til nødvendige utgifter og som har utsikt til større inntekter kan til nød spenne buen en tanke høyere, mens en familie som kanskje sitter med en stor pantegjeld, bør være mer forsiktig.

Finansekspertene mener at de fleste familier har nådd grensen for sin yteevne når de månedlige avdragene beløper seg til mer enn 25 prosent av månedslønnen. Avdragene til en enkelt kreditor bør ikke overstige 10 prosent. Men gjelder det for eksempel en bil, hvor tapsrisikoen er liten, kan avdragene uten fare gå opp i 15 til 30 prosent av månedslønnen.

Man bør så vidt mulig unnlate å kjøpe på avbetaling hvis det ikke dreier seg om nødvendighetsgjenstander. Et kjøleskap er et fornuftigere kredittobjekt enn en pels.

I løpet av 1957 håper vi å kunne ordne med følgende fellesreiser:

1. Utfart til Lillehammer og Fåberg med besøk hos Erling Bjørnson og i De Sandvigske Samlinger m.m. Sannsynligvis 3 dager.
2. Utfart til Trysil — skogbygd nr. 1 i Norge. Elverum inngår i programmet. Planlagt til 3 dager.
3. Besøk i Lier, — Norges vakreste bygd. 2 dager. Overnatting i Drammen.
4. Värmlandsferd til Sunne, Rotneros vidunderpark, Selma Lagerlöfs Mårbacka, samt Karlstad. 4 dager (en natt i Sunne og en natt i Karlstad).
5. Fellestur til Hamburg. 10 dager.

Det forutsettes at samtlige turer får Oslo som utgangspunkt, og at vi samarbeider med et av byens autoriserte reisebyråer om hver enkelt tur.

Nærmere opplysninger siden, gjennom kunngjøring i Folk og Land.

Forslag om andre aktuelle turer mottas med takk.

NORSK LINNNEA REISELAG

Kierschowsgt. 5

OSLO

Prost A. E. Hedem

TATSMAKTENES REVOLUSJONÆRE FORHOLD TIL GRUNNLOVEN

1ste opplag er revet vekk. 2net opplag langt på vei til å bli utsolgt. Send oss navnelister. Pris kr. 2, —pr. ekspl. + kr. 0,25. Benytt postgiro 150 28.

FORBUNDET

Postboks 3214, Oslo

«Pionjær» fjellbormaskin

Over 3 000 stk. er nu i bruk her i Norge av disse maskiner, og det er vel ingen overdri- velse å si at det er den beste bensindrevne fjellbormaskin som er laget.

Komplett lager av reserve- deler og borrh.

Betalingen kan deles.

H. Snaprud & Co.
Kongsberg
Maskiner—Redskaper
Tlf. 885—248.

Elever i fiolin og samspill

Jim Johannessen

Hjelmgate 2 b

Telefon 46 35 07

Les dette!

Tre skrifter:

1. St. Peter! Reis deg opp — kr. 0,50.
2. Den hellige djevel og hans presteskap — kr. 2,00.
3. Tredje tale til presteskaper - de levende døde, kr. 2,00. Postgirokonto 940 84. Ingolo Aksnes, Stiklestad p. o.

Kontor med telefon

søkes i Oslo.

Henv. Folk og Land.

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Utvalg sendes portoifritt

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

FIAT biler fra kr. 9 960.—
WARTBURG «IFA» u. kj.løyve
DKW 125—350 cc. m/ sykler
IFA 125—250 cc. m/sykler
JAWA/CZ 125/350 m/sykler
TEMPO Sachs Swing 150-175 cc.
NSU QUICKLY mopeder
ELECTRLUX KJØLESKAP
KPS KOMFYRER

Delelager, gratiservice, garanti. -

Be om brosjyrer. Avbetaling.

Franko levering.

Torkjell Hagen
Skjak
tlf. 751 b

Bruk

FOLK OG LAND

til dine
annonser!

Telefonkrigen London-Berlin

Er det et overnasjonalt og skjult hiarki som styrer oss?

Den brutalitet, hvormed Vestmaktene etter den siste seier behandlet en overvunden fiende, skal man søke langt tilbake i tiden for å finne make til, ja i sin «storslaggenhet» har den vel ikke sin like.

Det fremgikk snart tydelig nok, at det var motstandernes nye ideologi, nasjonalsosialismen, man like frem ville utrydde! Dens tilhengere var for talrike til, at de kunne henges eller skytes alle sammen, og derfor måtte man innskrenke seg til å likvidere en del av ideologiens betydeligste spisser, og resten ned til de ubetydeligste ble alle erklært for fedrelandsforrædere! Straffene ble foruten konfiskasjon av alle eiendele man kunne komme over, kortere eller lengere fengselsstraffer og for mange også tap av inntekter.

Aksjonen ble innledet allerede under krigen gjennom illegale skrifter, radioen fra London og meget annet og ved «fredsutbruddet» fortsatt gjennom presse, radio og mundtlig agitasjon. Alt var rettet mot «nazistene» — enten de var det eller ikke.

Hva var det anklagen gikk ut på?

Vi kan innskrenke oss til vårt eget fedreland, da fremgangsmåten i alle land var omtrent den samme. Den var så ensartet, at det tydet på samme opprinnelse, og så var det også!

Samtlige NS-medlemmer ble anklaget for å ha «hjulpet fienden» delvis bare ved å være passive medlemmer av

og orden i landet. At det fra NS-medlemmer ble begått feil og kanskje også enkelte overgrep er sikkert, men berettiget ikke til «kollektive avstraffelser».

Gull
eller
realverdier

?

Det er derfor mange både innen partiet og utenfor, som siden 1945 har drøftet årsakene til den brutalitet, som særpreget de norske myndigheters fremferd overfor NS-medlemmene, uten å finne noen påviselig grunn. Ganske visst var den innledede kurs overmåte kjærkommen for regjeringen Nygaardsvold og flere til, men det er ikke nok til å forklare det hele. Især var det for mange påfallende, at fremgangsmåten i andre land, som ikke hadde hatt noen «Nygaardsvoldregjering» var den samme!

NS var allerede flere år før krigen anerkjent som et politisk parti i likhet med de øvrige og hadde deltatt i Stortingsvalgene. Dets mål var opprettelse av en stenderstat med valg til Storting etter yrke og antall innen landet. Som det lignende tyske partis program var det fullt egnet til å ordnes demokratisk, men i intet land og heller ikke i Tyskland nådde man å få gjennomført programmet før krigen. Det var ikke tilfelle i

Alvorlig Dagblad-krise i Argentina

Dagbladet er som bekjent vårt fremste naziblad (spesialist på nazi) og på president Peron. Da Hitler-Tyskland gikk i grus, skulle alt bli bra, takket være Dagbladets profetier. Da Peron faldt, skulle det bli enda bedre, ikke minst i Argentina. Men stemmer dette med kladden? Nei, ellers takk. En av de mest alvorlige Dagblad-kriser som Argentina noensinne har opplevet, synes å være under rask utvikling. Den argentinske regjering, under ledelse av general Aramburu som provisorisk president, har nemlig slått alvorlige sprekker, og det er fare for at motsetningsforholdet innen militærjuntaen, som har makten i landet vil føre til nytt væpnet oppgjør. Sist lørdag ble flyministeren, Julio Cesar Krause, tvunget til å gå av etter å ha sendt ut en erklæring, hvor han protesterte mot presidentens plan om å utsette de ordinære valg til neste år. Siden har imidlertid 20 høyere offiserer forlangt at Krause blir gjeninn-

Det var omfattende «militære forberedelser» som fant sted i den argentinske hovedstad sist lørdag mens president Aramburu talte i

kringkastingen. Soldater i fullt feltutstyr tok oppstilling ved alle viktige veier og militærlegg, og statspolitiet dannet sterk vakt ved

seddelmasse. Tyskerne hadde øyensynlig også fått de norske partiledere til å interessere seg for samme sak, idet det samme problem under krigen også ble drøftet her. Har vi her grunnen til forfølgelsen?

Etter krigen kom så «rettergangen» med frihetsberøvelser og formueskonfiskasjoner over oss arme NS-medlemmer uten, at vi av «anklager» eller «straffutmålinger» fant noen forklaring på årsakene til den rent hektiske fremferd mot «landssvikerne».

Men endelig utkom en bok av den kjente engelske kaptein og forfatter Liddel Hart, som i et avsnitt av boken beretter, at det ved årsskiftet 1939—40, da tyskerne allerede lå foran Maginotlinjen, var et par måneders opphold i krigsoperasjonene på grunn

denne «telefonkrig», men bevisenheten har «savnet presse», og er siden tlet ihjel.

Hvorfor forhandlet ikke disse åpent om gullet med tyskerne, og hvorfor skal alt behandles så hemmelighetsfullt?

Var det tyskernes overraskende hurtige fremrykning, som på det tidspunkt fremmanet frykten for en tysk seier og dermed foranlediget et forsøk på å stanse krigen?

Finnes det virkelig et for folket skjult, men for dets ledere både kjent og «følt» overnasjonalt hierarki, som bak forhenget styrer oss alle? Er det en gammel tante med løftet pekefinger og riset skjult på ryggen, hvis «gode råd» absolutt må følges for å unngå straff?

Er alt dette sant, så har vi jo tatt feil av krigsårsaken og meget annet!

regjeringsbygningen. Regjeringen meddelte at brigader Guillerma Zinny skulle etterfølge Krause som flyminister, men kravet fra de opprørske offiserer i hærens flyvåpen tvang regjeringen til iallfall foreløpig å utsette høytideligheten i forbindelse med utnevnelsen av den nye flyminister. En erklæring fra Krause ble offentliggjort i flyvåpenets navn, etterat Aramburu hadde meddelt at valgene på den grunnlovgivende forsamling, som skal utarbeide forslag til en ny forfatning, først vil finne sted i februar neste år. Denne meddelelse ble trukket tilbake igjen to timer senere etter presidentens ordre, og presse og kringkasting fikk ordre om ikke å omtale den. Iakttagerne i Buenos Aires tror at de tre forsvarsgrener vil forsøke å finne en kompromissløsning, men hvis det mislykkes, er det fare for at flyvåpenet vil gripe makten alene, meldte telegrafene 2. april.

Stortingsvalg og revisjon

I Folk og Land nr. 10 for 9. mars d.å. mener Anders Hafskjold at vegen til å få revurdert landsvikoppjøret må gå gjennom storting eller høyesterett. Dette er jeg helt enig i. Men dersom man har studert mennesker og de menneskelige svakheter litt, så venter man ikke at de nuværende stortingsmenn i nevneverdig grad vil gå inn for revisjon, selv om mange kanskje i sitt innerste er enige. De fleste av oss mennesker er nu engang ikke bedre enn at vi har vanskelig for å innrømme at vi har tatt feil, og kanskje enda vanskeligere er det å ta konsekvensen og gjøre det gale godt igjen.

Etterhvert så blir dog de gamle stortingsmenn borte og nye kommer i stedet. Det må

Hedemarking etterlyser JERNSKRINET

som Nygaardsvold lot grave ned vinteren 1940

Vi har satt fram mange spørsmål siden 1945. De fleste er fremdeles ubesvart. Nå setter jeg fram enda ett, og venter heller ikke svar på det. Hvor var den daværende norske statsminister i tiden omkring 11. april 1940?

Ett lite jernskrin er en nyttig ting for folk i alminnelighet og kanskje enda mer for

!

Far, hva er folkerett?
— Det er et internasjonalt rettssystem som hører opp med å gjeide når den skal brukes.

*

Hvor finnes det rettferdighet i verden?
— Såvidt jeg vet i 1. Mo-sebok, kapitel 18.

Dansken K. K. Steincke i «Brennesler» og i «Tegnestifter».

søke å gjøre vår innflytelse gjeldende på.

Den beste måten å gripe saken an på, må vel da være at Forbundet i god tid foran hvert valg stiller hver enkelt av de oppstilte kandidater uansett politisk parti, det spørsmål hvordan de vil stille seg til en revisjon av landsvikoppjøret. Det alt overskyggende for oss, i første omgang, må da være det svar som hver enkelt kandidat gir, eller ikke gir. Det skulle vel ikke være usannsynlig at vi tilsammen med flere hundrede-tusen stemmer — oss selv og alle vore pårørende — etterhvert kunne øve en viss innflytelse på valgresultate-

statsministre i særdeleshet, særlig hvis en har noen ekstra brannfarlige saker å putte i det. Statsministeren dro med seg et slikt lite jernskrin i april dagene 1940, da han flyktet for tyskerne. En skogeier øst på fikk dengang jernskrinet til oppbevaring, og han gravde det ned langt borti skogen. Da «freden» brøt løs i 1945 hadde han glemt stedet, sa han i alle fall. Avisene skrev litt om skrinet dengang, men tidde så plutselig bom stille. Den såkalte «granskingskomite» gransket saken passe mye. Skrinet skulle angivelig inneholde dokumenter vedrørende forholdet mellom Norge og de krigførende land i tiden september 1939 til april 1940. Dette ble iallfall sagt og skrevet.

Men hva skjedde så her hjemme utover vinteren og våren 1940? Jo, saker og ting begynte å hende på løpende bånd. Først fikk vi hviskepropagandaen om å bli med på «den rette siden». Så kom det snikende engelske «konsuler» til hver eneste kystby. Deretter det øverste alliertes krigsråds beslutning i februar om å besette Norge (se den daværende franske statsministers erindringer). Vi fikk den råtne Altmarksak, som gjorde Jøssingfjorden berømt og ordet jøssing til ett svensk skjellsord. Vi fikk den engelske mineutlegging og så tilslutt den raske og improviserte tyske invasjon, som kom en alliert i forkjøpet. Ligger det, eller lå det hemmeligheter om ting vedrørende disse tildragelser gjemt i jernskri-

ut på?

Vi kan kanskje tenke oss å ha vårt eget fedreland, da fremgangsmåten i alle land var omtrent den samme. Den var så ensartet, at det tydet på samme opprinnelse, og så var det også!

Samtlige NS-medlemmer ble anklaget for å ha «hjulpet fienden» delvis bare ved å være passive medlemmer av partiet, dels for ved aktiv støtte på forskjellig vis å ha bidratt til å opprettholde ro

Hvem er?

Svar på spørsmålet side 1

Fernando Castiella? Han er utenriksminister i den nye Franco-regjeringen. Var da han ble utnevnt ambassadør ved Vatikanet. Er 49 år, og jernkorsdekorert! — Castiella har lenge vært betraktet som den kommende mann innen det spanske diplomati. Var i sin tid professor i internasjonal rett ved Madrid-universitetet, og medlem av den faste voldgiftsdomstol i Haag. Som ambassadør i Peru i årene 1948—51 fikk han æren av å være Spanias første diplomatiske utsending i et fremmed land etter at FN-statene i 1946 hadde trukket tilbake sine ambassadører i Spania som protest mot Franco-regimet. Sammen med den nåværende spanske ambassadør i Washington har han utgitt en bok til støtte for det spanske krav på Gibraltar. I 1950 var han på tale som ambassadør i London. I Vatikanstaten forhandlet han om kordatet med Spania. Sin juridiske utdannelse fikk han i Paris, Cambridge, Genf og Haag. I 1930 var han Spanias representant ved det gamle Folkeforbundet i Genf.

Den nye utenriksminister har aldri tilhørt noe politisk parti, men før borgerkrigen var han et fremtredende medlem av en intellektuell monarkisk gruppe under ledelse av don Ramiro de Maeztu, som ble drept av kommunistene. Da regjeringsstyrkene okkuperte Madrid under borgerkrigen, søkte Castiella tilflukt i den norske legasjon. Senere sluttet han seg i all hemmelighet til Franco-styrkene på Toledo-fronten. Under verdenskrigen deltok han som frivillig i den «blå divisjons sjokkpeletonger» som kjempet sammen med Tyskland mot Sovjet-Russland. For sin innsats på østfronten ble han av Hitler dekorert med pernekorsets ridderkors.

usk parti i likhet med de øvrige og hadde deltatt i Stortinget. Dets mål var opprettelse av en stenderstat med valg til Storting etter yrke og antall innen landet. Som det lignende tyske partis program var det fullt egnet til å ordnes demokratisk, men i intet land og heller ikke i Tyskland nådde man å få gjennomført programmet før krigen. Det var således intet her, som kunne foranledige forfølgelsen!

De tyske nasjonalsosialister hadde dog et særskilt mål, som intet annet parti i noe land hadde, og det var å borteliminere gullet som verdimåler og i stedet stille alle landets realverdier som sikkerhet for den cirkulerende

kene til den rent hektiske fremferd mot «landssvikerne».

Men endelig utkom en bok av den kjente engelske kaptein og forfatter Liddel Hart, som i et avsnitt av boken beretter, at det ved årsskiftet 1939—40, da tyskerne allerede lå foran Maginotlinjen, var et par måneders opphold i krigsoperasjonene på grunn av telefonforhandlinger mellom London og Berlin, idet Vestmaktene tilbød seg straks å avblåse krigen, hvis tyskerne ville garantere å gå tilbake til gullstandard ved krigens opphør. Først da tyskerne etter diverse underhandlinger av slo dette, fortsatte krigen. Et par andre engelske forfattere har også nevnt

folket skjult, men for dets leddere både kjent og «følt» overnasjonalt hierarki, som bak forhenget styrer oss alle? Er det en gammel tante med løftet pekefinger og riset skjult på ryggen, hvis «gode råd» absolutt må følges for å unngå straff?

Er alt dette sant, så har vi jo tatt feil av krigsårsaken og meget annet!

Johan Lærum.

To dansker har konstruert en sensasjonell firetaksmotor som bryter helt med alle vanlige prinsipper. Det dreier seg om en motor uten ventiler og med en rotor anbragt over sylindere, et forenklet prinsipp som gir større ydeevne og bedre utnyttelse av bensinen. Ingeniør Anders Fisker og verksmester Anton Rasmussen ved Nimbusfabrikkerne i København har funnet frem til et materiale i rotoren som gjør smøring unødvendig.

Er Osebergdronninga

Liu Dagsdotter

av Vestmar?

Av Jon Hvitsand

I.

Radt sea vårt nasjonalklenodie Osebergskipet blei gravet fram or Revehaugen på Oseberg i Slagen i 1904, har det av våre fremste arkeologer og historikarar vore arbeidd med å tidfeste hauglegginga og med å finna ut hett for ei mektig kvinna det kunne vore som haugen hyste.

Stort set har alle samla seg om å finna prov for at Aasa Haraldsdotter, andre gifta åt kong Gudrød Halvdansson med tilnamnet «veidekonge» eller «den storlatne». — For at det kan ha vore ei kvinna med lågare posisjon enn ei «dronning» er mest alle einige om er uråd å tenkja seg. Og dette let seg vel heller ikkje godt motseia utan med overtydande grunnar.

Eg vil her straks gjera merksom på at eg er vel kjend med hr. lektor Roar Tanks

(son til professor Yngvar Nielsen) velskrivne artikkel om «Dronning Aasa» i «Vestfoldminne», bd. 2 (1931), s. 441 fl. og eg deilar fullt ut hans tvil om at Osebergdronninga er identisk med dronning Aasa. Men det er på andre premisar enn honoms. Eg kan ikkje vera einig i hans varsame påstand om at «Osebergdronninga» helst har vore ei eller onnor ukjent høvdingdoter eller ung kona til ein vanleg viking eller storbonde på garden Bø i Slagen. Dertil er utstyret hennar alt for ovstort, sermerkt og rikt.

Det einaste kunne vera om «Osebergdronninga» har vore ei ættstor og vidgjete prestinne (gydje) eller offerdis ved kultstaden på Oseberg. Det ville vera uklokt å sjå bort frå ei slik løysing. Men så vidt eg veit har vitskapsmennene enno ikkje teke denne «mu-

lighet» opp til ålvorsom granskning. Det må før eller seinare gjerast. Professor Magnus Olsen nemner såleis segna om eit stort diseblot ved ein kultstad (horg) i Alfheimar.*)

Den som fyrst og sterkast gjekk inn for teorien om at «Osebergdronninga» var identisk med dronning Aasa, var professor A.W.Brøgger. Seinare har hans hypotese utan vidare grunngeving blitt godteke av alle dei vitskapsmenn som har handsama eller tangera problemet, uimotsagt til dags dato.

Professor Brøgger sette fyrst fram sin teori i 1916 med artikkelen «Borrefundet og Vestfoldkongernes graver» i Skrifter, utgjevne av Videnskapsselskapet i Kr.a. II — Historisk — Filosofisk klasse. — Seinare endå meire utbygd i det monumentale praktverk Osebergfundet I—V, der han var hovudredaktør. Dette staselege og framifrå velskrivne hovudverk om Osebergfunnet kom ut med 4 band i åra 1917—1928. Band IV er visstnok enda ikkje

*) Magnus Olsen: Hedenske kultminner i norske stedsnavne, s. 292.

prenta, hett no grunnen kan vera. Mogeleg at dette band skal handsama det sers vanskelege emne om tekstilfunna i skipet. —

Hr. Brøgger har i bd. I ei lang og interessant avhandling om «Datering av funnet». — I dei andre banda skriv museumsdirektør dr. Sigurd Grieg om «Kongsgården», professor Haakon Schetelig om «Ornamentikken», hr. Jens Holmboe om «Plantefunna» og professor K. E. Schreiner om «Menneskeknoklene i Osebergskipet».

Sjølvsagt vil det vera lettleg for ein amatør og «sjølv-lærd» som underskrivne å freista saumfare det pålitande i Schreiners og Scheteligs konklusjonar. — Det har eg ikkje den minste føresetnad for å kunna gjera. — Båe er etter mitt skyn meste «uangripelege», og båe har ytt det mest fullkomne til å kasta ljøs over Oseberggranskinga, kvar på sitt felt. — Enda ein veit at dr. Gustav Guldberg alt i 1907 også granska funnet og kom til eit litt anna resultat enn Schreiner seinare, meddi han sette alderen åt «Osebergdronninga» til 50 år, medan Schreiner slær fast

seg til en revisjon av landsvikoppgjøret. Det alt over-skyggende for oss, i første omgang, må da være det svar som hver enkelt kandidat gir, eller ikke gir. Det skulle vel ikke være usannsynlig at vi tilsammen med flere hundrede-tusen stemmer — oss selv og alle vore pårørende — etterhvert kunne øve en viss innflytelse på valgresultatene. Vi kan vel neppe vente et hurtig omslag, vi må innstille oss på å arbeide på lang sikt. Braskereidfoss, 25. mars 1957. A. H.

Ødeleggelsestrang er resultatet av utlevd liv.

Erich From.

Vantro er en fryktelig luksus.

at ho helst har vore mellom 30—40 år.

Det skal og med same nemnast at aller nyaste og hittil einaste innvending mot tidfestinga av hauglegginga er lansera av konservator Charlotte Blindheim i den nyss utkomne bygdebok for Borre, der ho seier: «Imidlertid viser en nærmere analyse av de enkelte (funn-) stykkene, at Brøggers tidfesting nok er for tidlig. Tiden omkring 900 passer bedre.» —

Eg veit enno ikkje hett konservatoren grunnar sin tangerte påstand på. Det skal vel sers sterk og overtydande provføring til for å rokke ved Schetelig og Brøggers tidfesting av hauglegginga.

Skulle konserv. Blindheims teori visa seg å vera rett, er det nok ei helt onnor kvinna som er hauglagd der enn både dronning Aasa og dronning Liv. — Då vil ein bli tvinga til å festa gaumsemnda på sjølve dronning Ragnhild, mor åt Harald Hårfagre, og etter saga og segn dotter til ringe-rikskongen Sigurd Hjort og Thorny Haraldsdotter av Jylland. I hennar soge er merkeleg nok nemnd ei «prektig kjelda vogn». — Ein må difor

sters erindringer). Vi fikk den råtne Altmarksak, som gjorde Jøssingfjorden berømt og ordet jøssing til ett svensk skjellsord. Vi fikk den engelske mineutlegging og så tilslutt den raske og improviserte tyske invasjon, som kom en alliert i forkjøpet. Ligger det, eller lå det hemmeligheter om ting vedrørende disse tildragelser gjemt i jernskrinet? Vel, nå er jernskrinet halvglemt, statsministeren er død, og flere med ham. Ligger jernskrinet fremdeles gjemt under jorden øst i de øde skogene, eller er det i hemmelighet ødelagt med alt sitt brennbare innhold?

Skogbygd i Hedmark, 29. mars 1957.

Hjarande Hvida.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN
Postboks 3237, Oslo

Ekspedisjon og kasse:
Klershowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgirnr. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo